

Sarjakuvamuotoon dokumentoitua ajattelua 22.1. ja 25.1. yhteissuunnittelun työpajojen viitoittamana

Tiedätkö sä, mistä tässä
tulevaisuushöpötyksessä
oikein on kyse?

Joo, ei tämä ole vaikeaa.
Mä voin valaista sua
avainkäsitteistä.

Katsoppas
näitä!

Käsitteet

MEGATRENDI

Megatrendi yleinen kehitysuunta tai laaja muutosten kaari, joka tapahtuu maailmanlaajuisesti. Megatrendi on makrotason ilmiö, jolla odotetaan olevan suuria ja pitkäaikaisia vaikutuksia yhteiskunnassa. Kaupungistuminen ja digitalisaatio ovat tällä hetkellä eräitä megatrendejä.

TRENDI, MUUTOSILMIÖ

Trendi on suuntaus, virtaus tai muutoksen kaava. Se tarkoittaa pitkän ajanjakson kuluessa tapahtuvaa muutosta johonkin tiettyyn, selkeästi näkyvissä olevaan suuntaan. On erotettavissa voimistuva ja heikkenevä muutosilmiö.

MUUTOKSEN AJURIT, MUUTOSVOIMAT (Driving Forces)

Muutosvoimat voivat olla eräänlaisia yhteiskunnassa, organisaatiossa tai yksittäisillä toimijoilla olevia, tähän aikaan ja tapoihin liittyviä perususkomuksia: Ne voivat olla käsityksiä asioiden nykytilasta tai esimerkiksi sellaisia ilmiöitä, joita pidämme oikeana ja totena ilman, että asioita olisi yhteiskunnassa juurikaan analysoitu, saati kritisoitu. Muutosvoimat voidaan usein esittää lauseen tai väittämän muodossa ja nämä väittämät ilmaisevat yleistä käsitystä jostain olemassa olevasta asiantilasta. Tällaisia muutosvoimia ovat esimerkiksi sellaiset uskomukset kuin "talouskasvu on tärkeä yhteiskunnallinen tavoite tulevaisuudessakin" tai "tasaavaan aluepolitiikkaan ei ole paluuta",

HEIKKO SIGNAALI

Heikko signaali on ensimmäinen ilmaus muutoksesta – tulevan laajemman muutoksen ensioire – tai se voi olla juuri se sysäys, joka muuttaa tapahtumien kulkua ratkaisevasti erilaiseen suuntaan

VILLI KORTTI

Yllättävästi ilmaantuva muutostekijä, joka muuttaa tapahtumisen kehityskulun epävarmaksi. Villin kortin ominaisuuksiin kuuluu se, että sen tapahtumisen todennäköisyys on matala, mutta jos/kun se tapahtuu, sen vaikutukset tulevaan kehitykseen ovat huomattavat.

EPÄJATKUVUUS

Ilmiön laadun tai kehityssuunnan yleensä yhtäkkinen, jyrkkä muutos.

EDELLÄKÄVIJÄ-ANALYYSI

Asiantuntijamenetelmä, jossa tarkastellaan jonkin asian, toimintamuodon, ilmiön tms. ensimmäisenä esiin tuoneen henkilön tai organisaation toimintamalleja ja -ideoita.

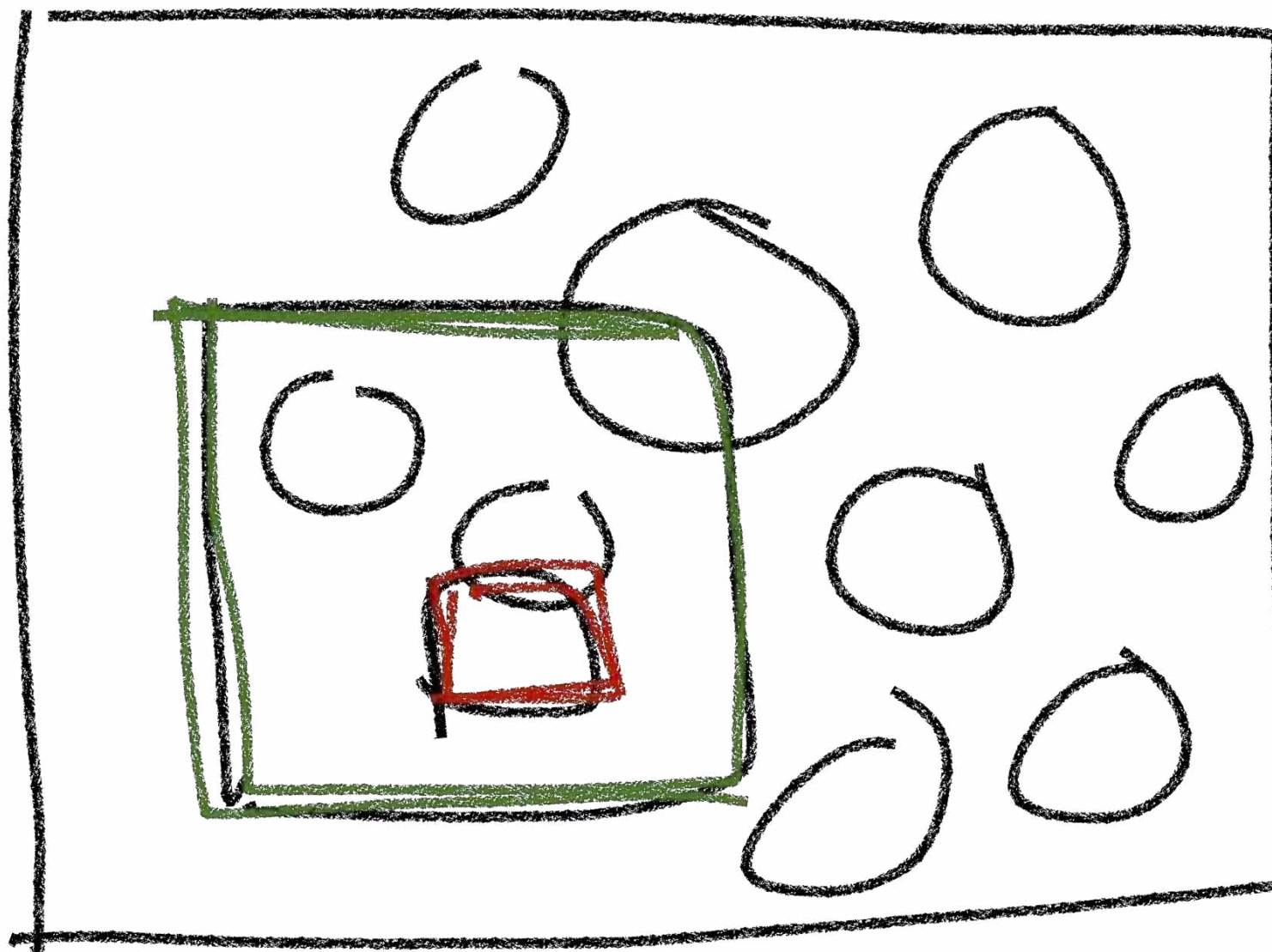
<https://tulevaisuus.fi/kasitteet/>

Ei mene nyt jakeluun, mitä
tarkoittaa käytännössä? Onko
meillä jokin kristallipallo tässä vai?

Ei nyt ihan. Tulevaisuuden
ennakoinnissa voi käyttää
vaikkapa Futures Platformia.
Annas kun mä näytän.

— Toimiala

— Ammattiala

Muutosilmiö

Ensin pitää ymmärtää, että ihmisillä on taipumus seurata vain oman ammattialansa tai toimialansa asioita. Tämä johtaa siihen, että samat jutut kiertävät kehää, eikä oikein mitään uutta tule esille. Koko toimintaympäristön seuraaminen ja analysointi monipuolistaa kaikkea suunnittelua ja päätöksentekoa.

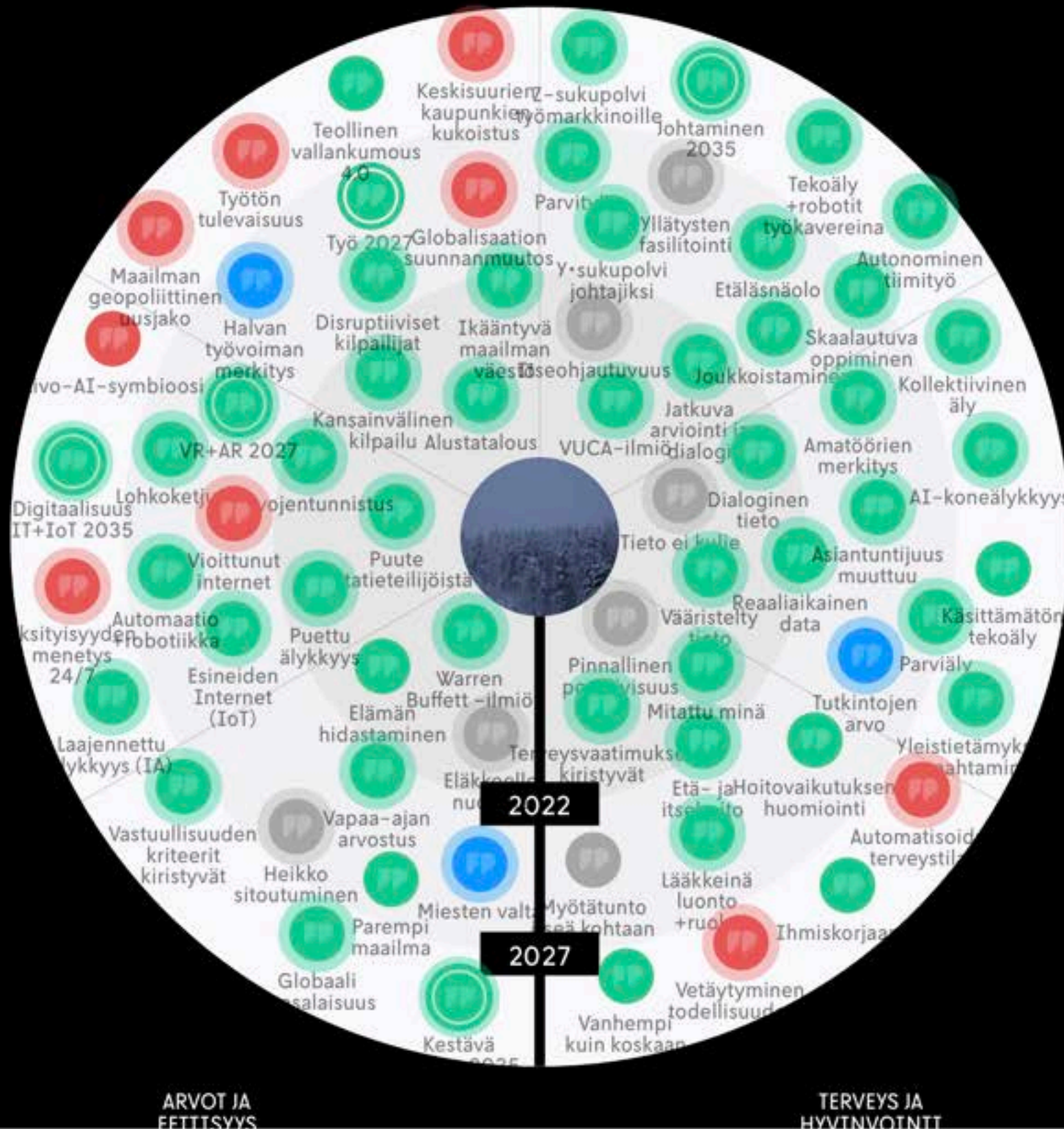

TIEDE JA
TEKNOLOGIA

TIETOSUHDE

GLOBAALI
TALOUS

TYÖN
ORGANISOINTI

ARVOT JA
FETIISYYS

TERVEYS JA
HYVINVOINTI

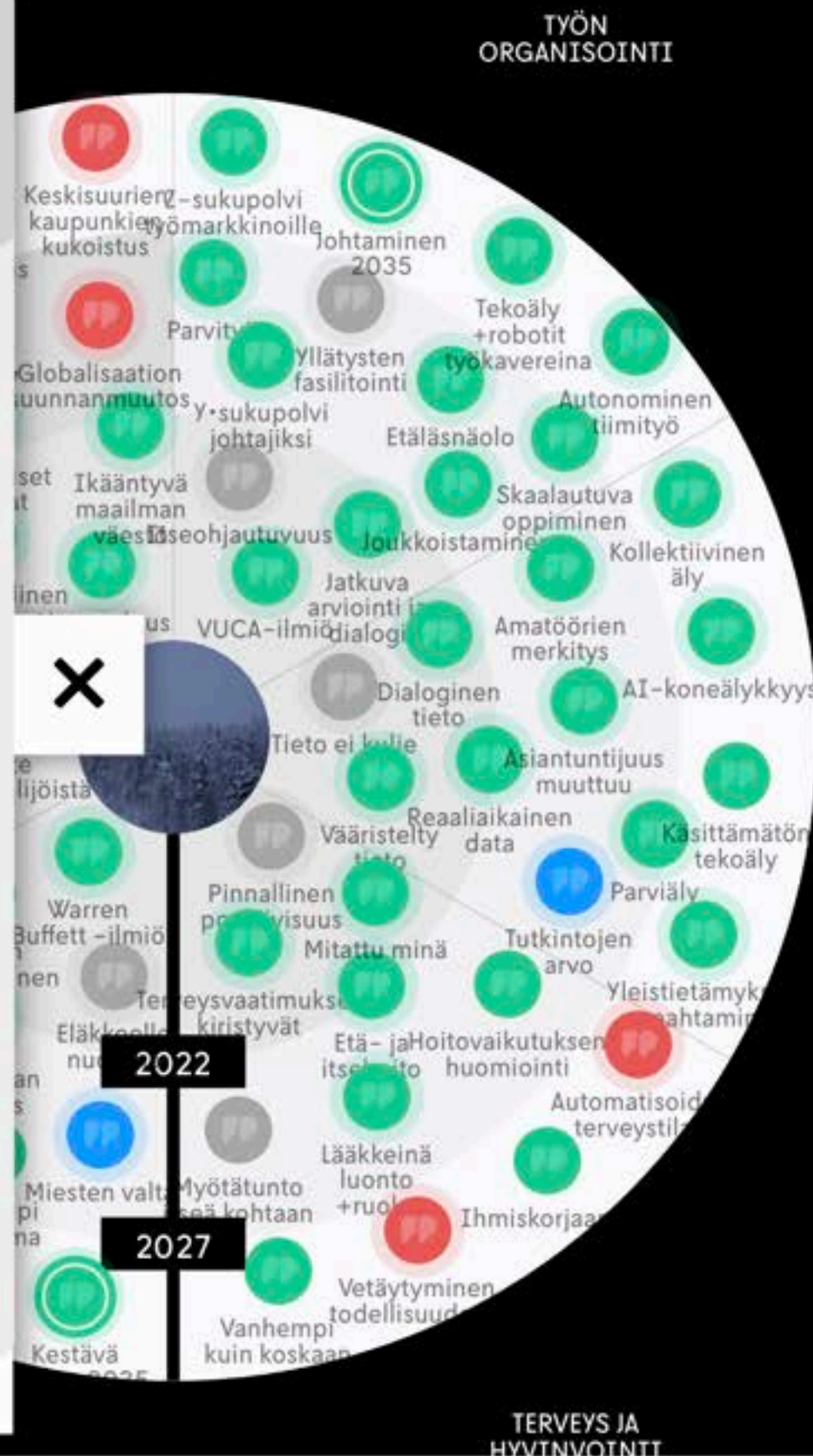
Tähän näkymään fasilitoija kokosi osallistujien äänestystä varten kymmeniä vahvistuvia ja heikkeneviä muutosilmiöitä, heikkoja signaaleja, villejä kortteja (Futures Platformin arkistosta löytyy yhteensä noin 500 muutosilmiötä, villiä korttia ja heikkoa signaalia) - futuresplatform.com

Disruptiiviset kilpailijat

VAHVISTUVA |

Äänestä 4 0

Markkinat sekoittuvat, jakautuvat ja uudelleen yhdistyvät ennennäkemättömällä vauhdilla. Keskeinen syy tähän on se, että olemassa oleville markkinoille saapuu uudenlaisia kilpailijoita, joiden toimintatavat ja näkemykset poikkeavat totutuista. Esimerkkeinä tästä ovat Amazon ja Tesla, jotka muokkasivat omia alojaan pysyvästi ja etsivät aktiivisesti uusia kasvualoja. Tämä aiheuttaa yhä suurempia ja yllättävämpiä häiriöitä totutuissa käytänteissä ja asetelmissa.

Ennen toista työpajaa 25.1. osallistujia pyydettiin äänestämään niistä muutosilmiöistä, villeistä korteista ja heikoista signaaleista, jotka osallistujan mielestä eniten vaikuttavat koulutuksen kehittämiseen ja opetuksen suunnitteluun - futuresplatform.com

Jatkuva arviointi ja dialogi

● VAHVISTUVA |

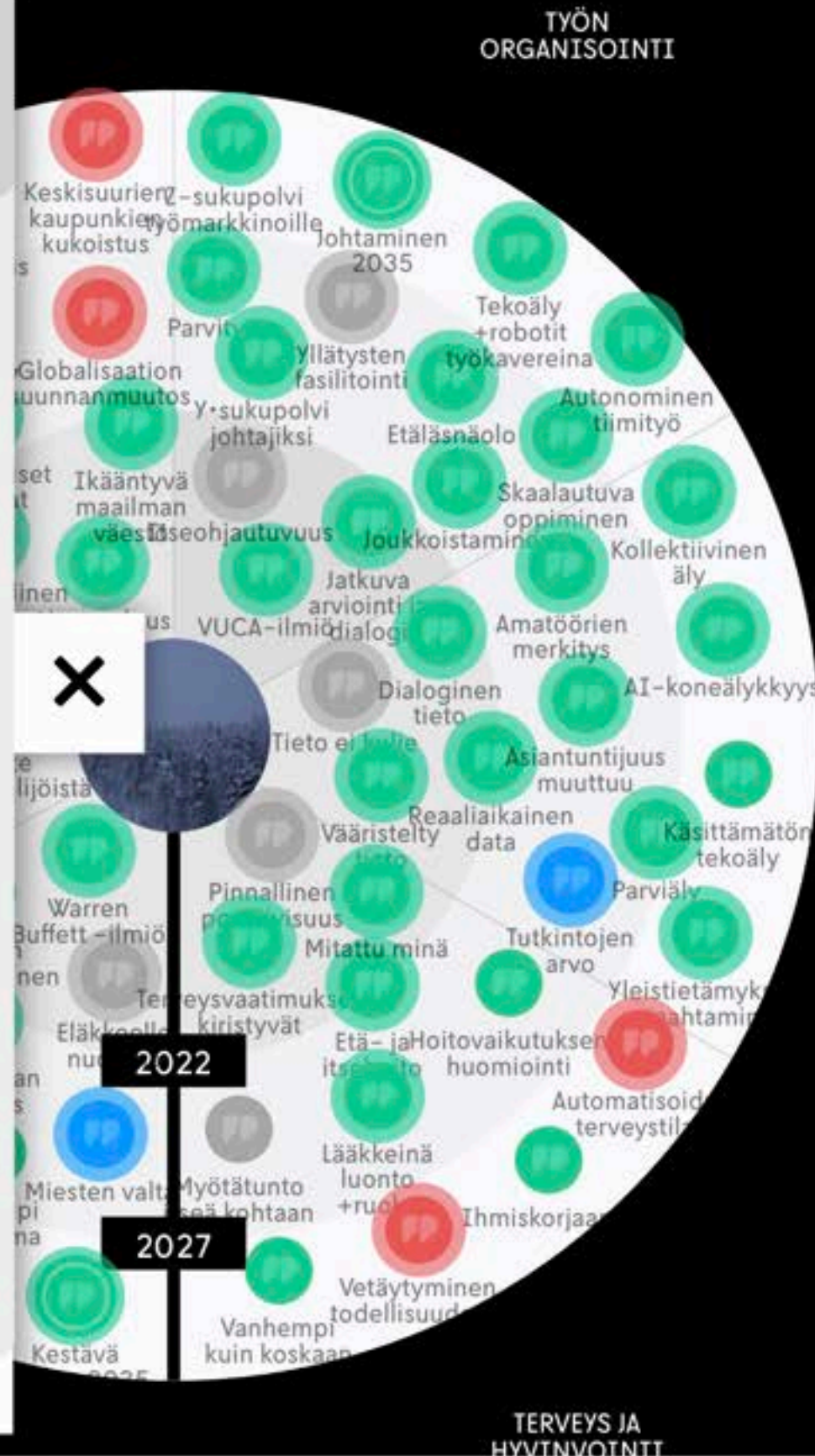
Äänestä 3 0

Yhä useampi organisaatio on luopunut tai on luopumassa kehityskeskusteluista ja määrällisestä suorituksen mittaamisesta. Tilalle tulevat jatkuva vertaisarviointi, itsearviointi sekä dialogi.

Managing more effectively with Continuous Performance Management, SAP SuccessFactors

Tuoreet uutiset (engl.)

Äänestetyt ilmiöt, villit kortit ja heikot signaalit otettiin mukaan käytännön kehittämistyöhön 25.1. yhteissuunnittelun työpajassa - futuresplatform.com

Skaalautuva oppiminen

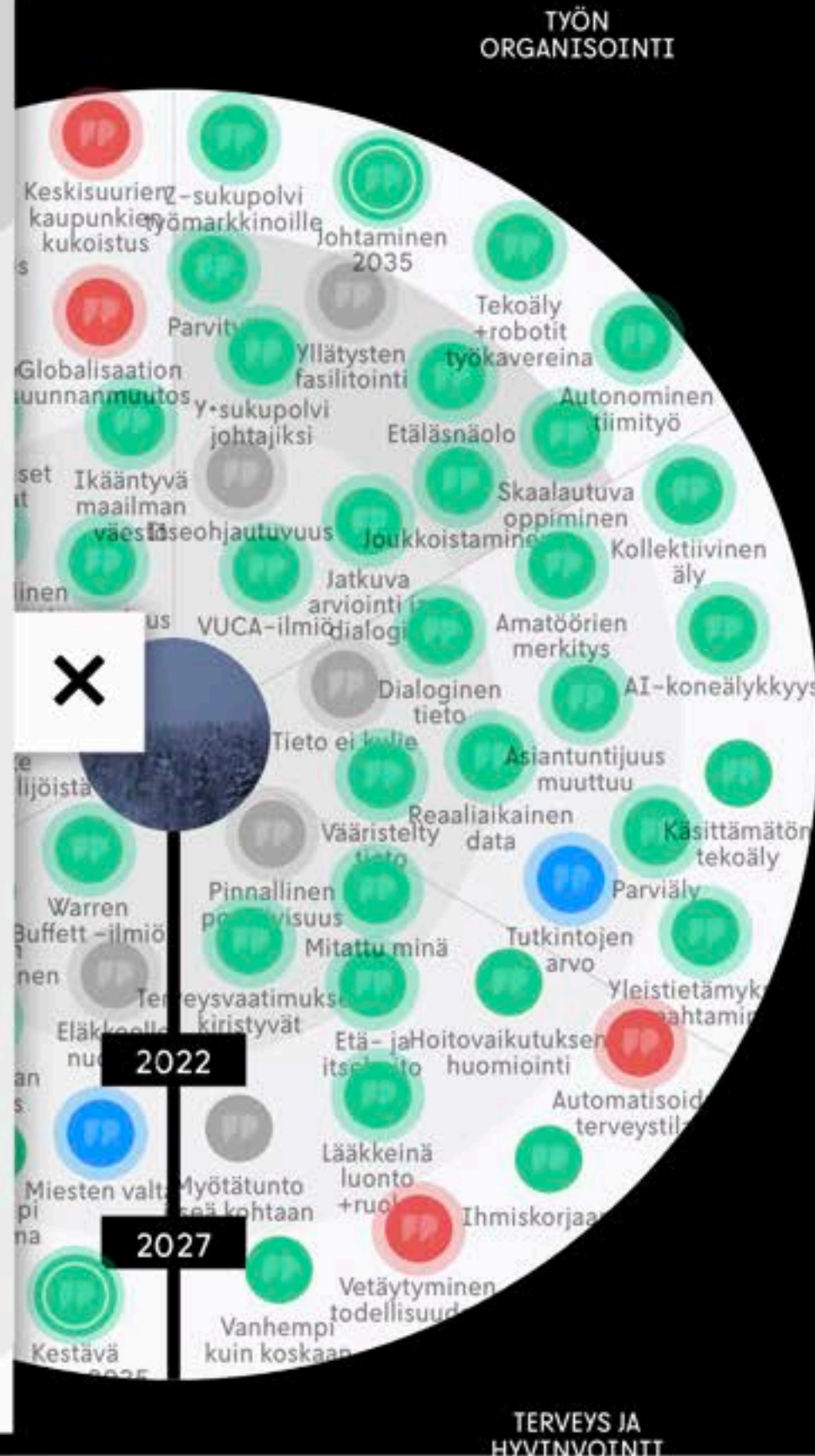
● VAHVISTUVA | Äänestä 5 0

Työn murroksen edetessä oppiminen skaalautuu eli laajenee, monipuolistuu sekä kytkeytyy yhä vahvemmin luonnolliseksi osaksi organisaation jokapäiväistä toimintaa. Erityisesti isojen yritysten osalta haasteiksi nousevat ketterä mukautuminen, nopea ja kumulatiivinen oppiminen sekä niitä kannustavan työyhteisön rakentaminen.

The (Painful) Big Shift to Meaningful Work, John Hagel, i4j/
Galactic Public Archives

FETTISYYS

Äänestetyt ilmiöt, villit kortit ja heikot signaalit otettiin mukaan käytännön kehittämistyöhön 25.1. yhteissuunnittelun työpajassa - futuresplatform.com

Ilmiöiden järjestys: äänten summa > plus-äänten määrä > aakkosjärjestys

● Vapaa-ajan arvostus	8	(↑8 ↓0)	∅
● Laajennettu älykkyys (IA)	7	(↑7 ↓0)	∅
● Automaatio +robotiikka	6	(↑6 ↓0)	∅
● Etäläsnäolo	6	(↑6 ↓0)	∅
● Alustatalous	5	(↑6 ↓1)	∅
● Ikääntyvä maailman väestö	5	(↑5 ↓0)	∅
● Reaaliaikainen data	5	(↑5 ↓0)	∅
● Skaalautuva oppiminen	5	(↑5 ↓0)	∅
● Tekoäly +robotit työkavereina	5	(↑5 ↓0)	∅
● Työtön tulevaisuus	5	(↑5 ↓0)	∅
● VUCA-ilmiö	5	(↑5 ↓0)	∅
● Vetäytyminen todellisuudesta	5	(↑5 ↓0)	∅
● Asiantuntijuus muuttuu	4	(↑4 ↓0)	∅
● Disruptiiviset kilpailijat	4	(↑4 ↓0)	∅

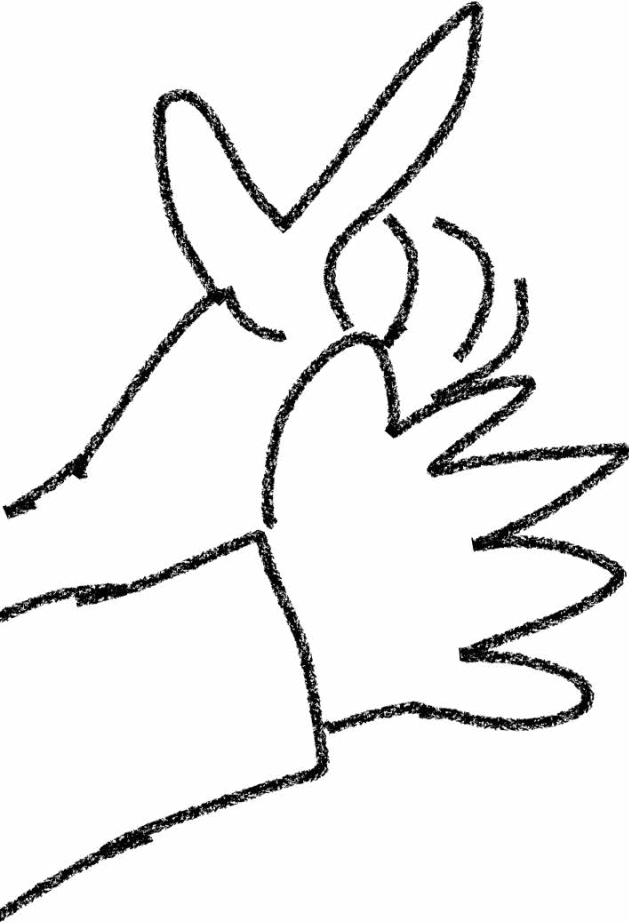
Nämä ilmiöt, villit kortit ja heikot signaalit arvioitiin ryhmätyössä ja niistä valikoidut pääsivät sitten mukaan johtopäätöksiin - futuresplatform.com

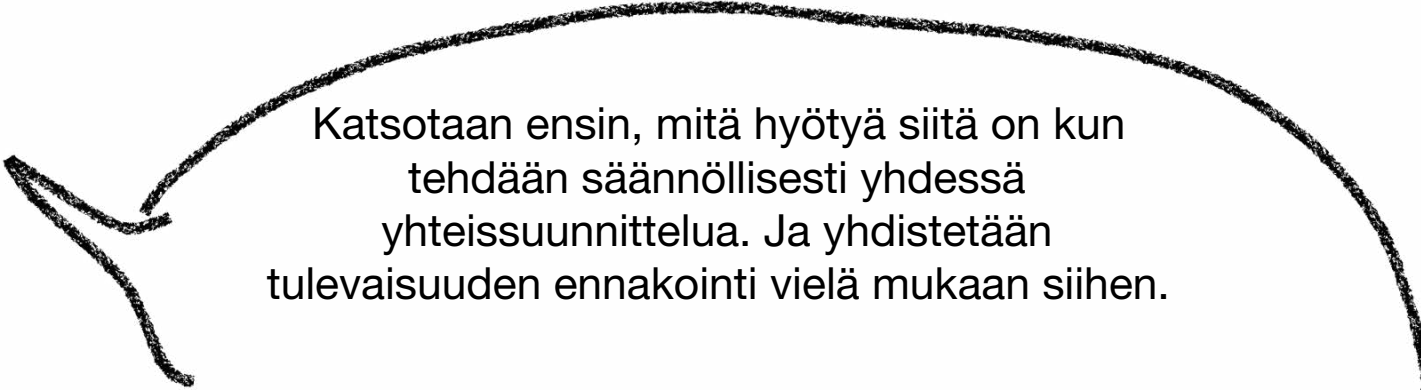
No nyt ymmärsin. Tuodaan ihmiset jatkuvasti
yhteen pohtimaan ja suunnittelemaan
tulevaa. Yhdistetään
tulevaisuuden ennakointi
ja yhteissuunnittelu. Annas
kun kerron sulle lisää!

Mä en niinkään tuota
yhteissuunnittelua
ymmärrä. Valaise mua.

MITÄ HYÖTYÄ ON TULEVAISUUSTIETOISESTA YHTEISSUUNNITTELUSTA?

-
- oma **osallisuus kasvaa** yhteiseksi hyväksi
 - **yhteinen, jaettu ymmärrys** tulevaisuuden uhista, mahdollisuuksista ja tavoitteista
 - parempaa ja tiiviimpää **yhteistyötä** ja syvempää **dialogia**
 - **oppivan yhteisön** jäsenenä mahdollisuus kukoistaa sekä jakaa tietoa ja osaamista
 - jatkuvaa **ennakointia** ja luovaa **ongelmanratkaisua** yhdessä
 - kaikkien **turvallisuuden tunne** lisääntyy tulevaisuuden haasteiden ja mahdollisuuksien ymmärtämisen myötä
 - yhteisö **kasvaa tiiviisti yhteen**
 - **tehokas ja tulokellinen työtap**

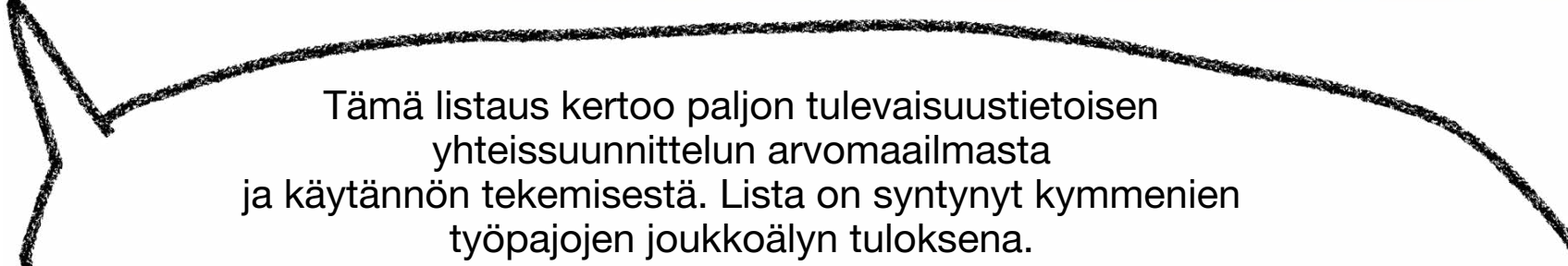

Katsotaan ensin, mitä hyötyä siitä on kun tehdään säännöllisesti yhdessä yhteissuunnittelua. Ja yhdistetään tulevaisuuden ennakointi vielä mukaan siihen.

Tulevaisuustietoisen yhteissuunnittelun 20 periaatetta

-
- olen oma-aloitteinen, aktiivinen ja otan vastuuta
 - ajattelen itse, yhdessä ja TOISIN
 - olen avoin yhteistyölle ja uuden oppimiselle
 - pyrin aidosti kuuntelemaan ja ymmärtämään ihmisiä
 - kannustan, innostan ja tuen inhimillisesti muita
 - heittäydyn luomaan ja kokeilemaan uutta
 - sallin virheet, keskeneräisyyden ja moniäänisyyden
 - toimin ratkaisukeskeisesti yhdessä muiden kanssa
 - pyrin uuden tiedon, osaamisen ja yhteisen ymmärryksen synnyttämiseen oppivan yhteisön jäsenenä
 - johdan fasilitoidusti ja pedagogisesti viisaasti
 - ymmärrän olevani tärkeä osa joukkoälyä
 - tiedän, että DIALOGI muiden kanssa kasvattaa ja kehittää
 - mitä tahansa suunnittelun tai päätän, peilaan sitä TULEVAISUUTEEN!
 - teen työtä joustavasti YHDESSÄ JA YHTEISTYÖSSÄ!
 - voin koska tahansa vaihtaa kantaani, jos joku perustelee paremman
 - osaan antaa ja vastaanottaa perusteltua kritiikkiä
 - osaan toimia tilannetietoisesti
 - olen empaattinen ja sympaattinen
 - pyrin kutsumaan kaikki mukaan, en sulkemaan pois
 - osaan tehdä töitä erilaisten ihmisten ja osajien kanssa

Mikäli käytät yllä olevaa listausta, ole hyvä ja viittaa akateemisen käytännön mukaisesti Jari Koskiseen (Alternative Futures / Futures Platform)

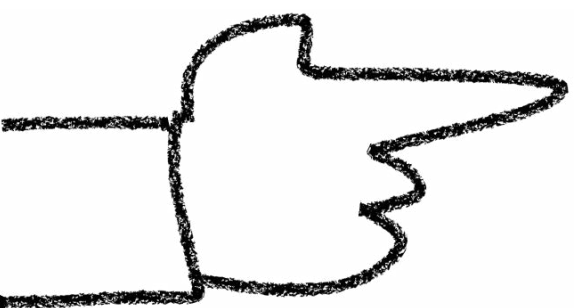

Tämä listaus kertoo paljon tulevaisuustietoisen yhteissuunnittelun arvomaailmasta ja käytännön tekemisestä. Lista on syntynyt kymmenien työpajojen joukkoälyn tuloksena.

EI TÄLLAISTA

Samalla on hyvä tunnistaa, millainen tekeminen on alan ammattinäkökulmasta ongelmallista – toimintaa, joka on kenties nimetty yhteissuunnitteluksi mutta jolla on vain vähän tekemistä ammattitaitoisen osaamisen kanssa:

- löysät keskustelut, pinnallinen moderointi
- pönöttävät paneelit, joissa ei synny dialogia
- keskittyminen menetelmiin, ei osaamiseen ja sisältöön
- tilaisuudet, joissa johtaja tai fasilitoija puhuu, muut kuuntelevat
- kuvitelma siitä, että kokous on yhteissuunnittelun työpaja
- työpajat, joissa on työelämän teatteria, näennäistekemistä, josta ei seuraa mitään
- työpaja, joka on kyllästetty business-puheella tai taidehörhöilyllä.

Ja sitten ihan vain
muistutuksena vielä tämä.

No millaisia tehtäviä se
fasilitoija Koskinen
teillä teetti?

Mä olin mukana
kummassakin
työpajassa. Voin kertoa.

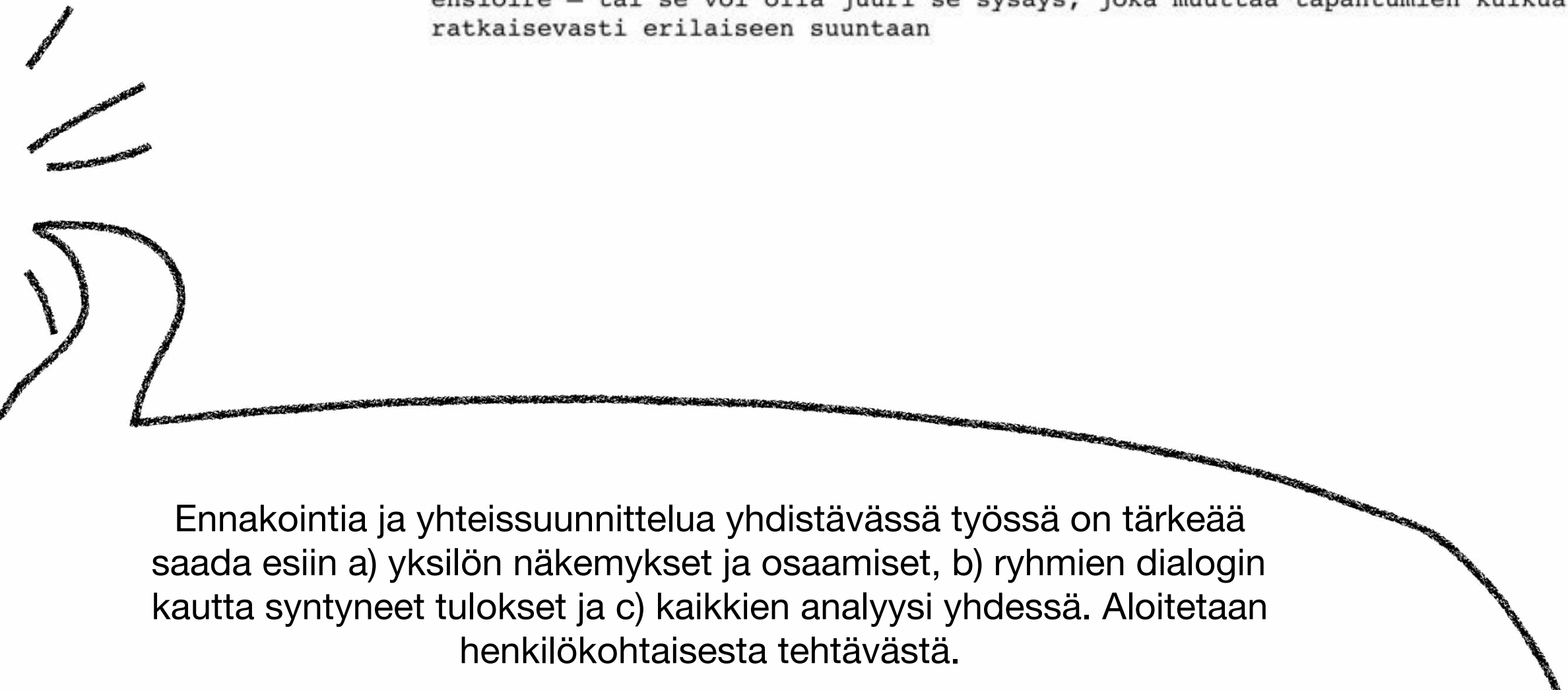

Yksilötehtävä

Kerro vähintään kolme havaitsemaasi heikkoa signaalia esimerkkien viitoittamana. Kirjoita heikkojen signaalien nimi ja kuvaus post-it -lapuille. Heikoilla signaaleilla tulisi olla jokin yhteys koulutuksen kehittämiseen.

HEIKKO SIGNAALI

Heikko signaali on ensimmäinen ilmaus muutoksesta – tulevan laajemman muutoksen ensioire – tai se voi olla juuri se sysäys, joka muuttaa tapahtumien kulkua ratkaisevasti erilaiseen suuntaan

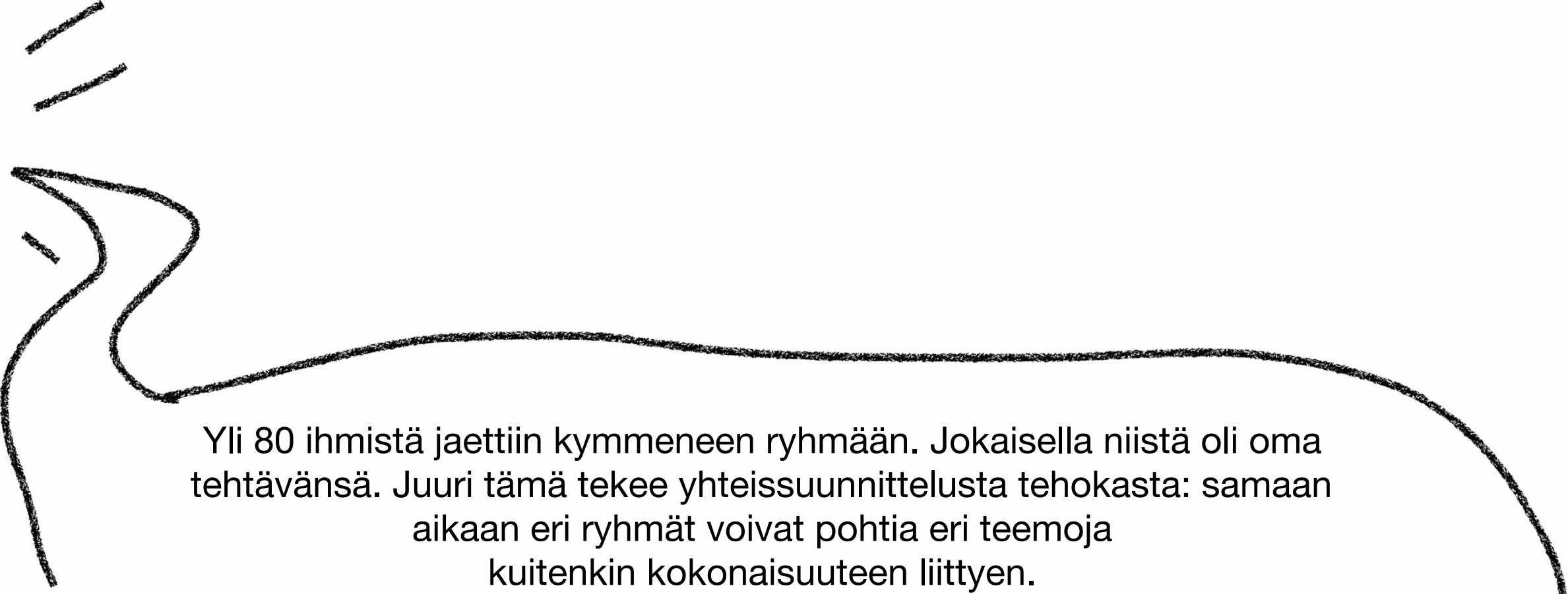
Ennakointia ja yhteissuunnittelua yhdistävässä työssä on tärkeää saada esiin a) yksilön näkemykset ja osaamiset, b) ryhmien dialogin kautta syntyneet tulokset ja c) kaikkien analyysi yhdessä. Aloitetaan henkilökohtaisesta tehtävästä.

Ryhmätyöt

1-2) Kootkaa ja analysoikaa **heikot signaalit**, kehittäkää ryhmässä niitä lisää. Analysoikaa, mikä vaikutus niillä on opetuksen kehittämiseen. Listatkaa johtopäätökset. Kehittäkää tehdyn työn perusteella uusia ideoita:

- Toimintatapojen kehittämiseen
- Opetusohjelman moduuleiksi
- Oppiaineiksi
- Aluekehitykseen

Luetelkaa ja analysoikaa lisäksi esille nousseet **osaamistarpeet**.

Yli 80 ihmistä jaettiin kymmeneen ryhmään. Jokaisella niistä oli oma tehtävänsä. Juuri tämä tekee yhteissuunnittelusta tehokasta: samaan aikaan eri ryhmät voivat pohtia eri teemoja kuitenkin kokonaisuuteen liittyen.

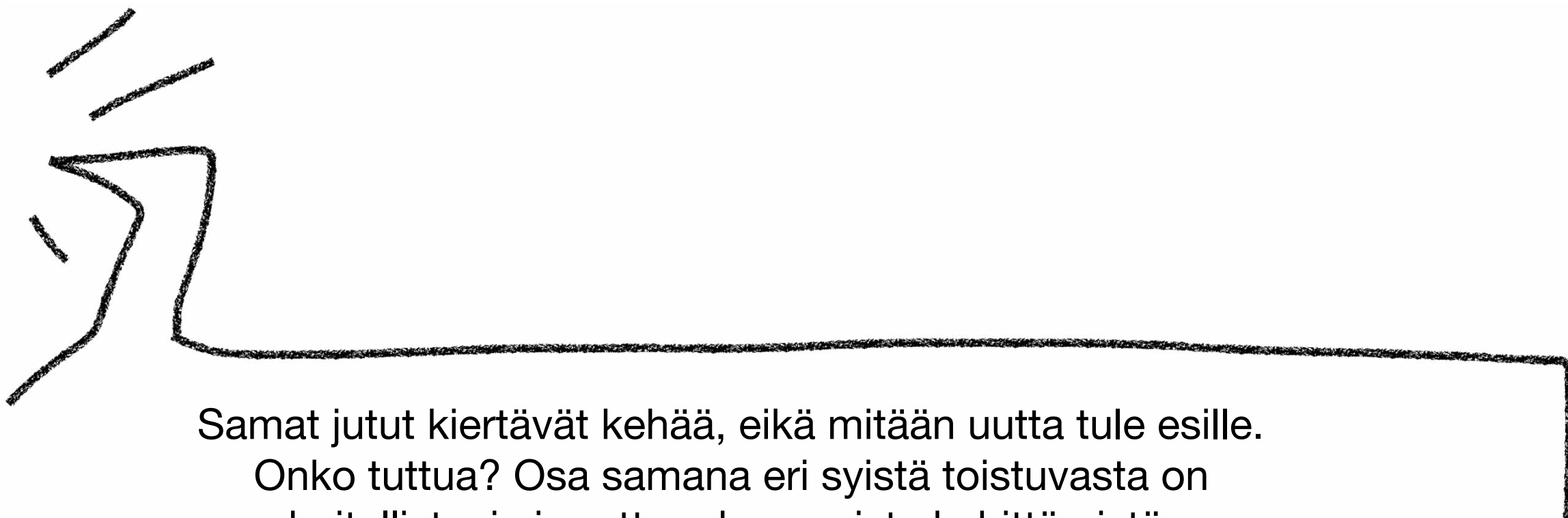
Ryhmätöyt

3) Tunnista **haittaavana samanlaisena toistuva** ammattikorkeakoulujen, opetuksen suunnittelun, oman alasi piiristä sekä aluekehittämisestä.

Kun samanlainen on tunnistettu, ideoi miten voisi tehdä eri tavalla?

- Toimintatapojen kehittämiseen
- Opetusohjelman moduuleiksi
- Oppiaineiksi
- Aluekehitykseen

Luetelkaa ja analysoikaa lisäksi esille nousseet **osaamistarpeet**.

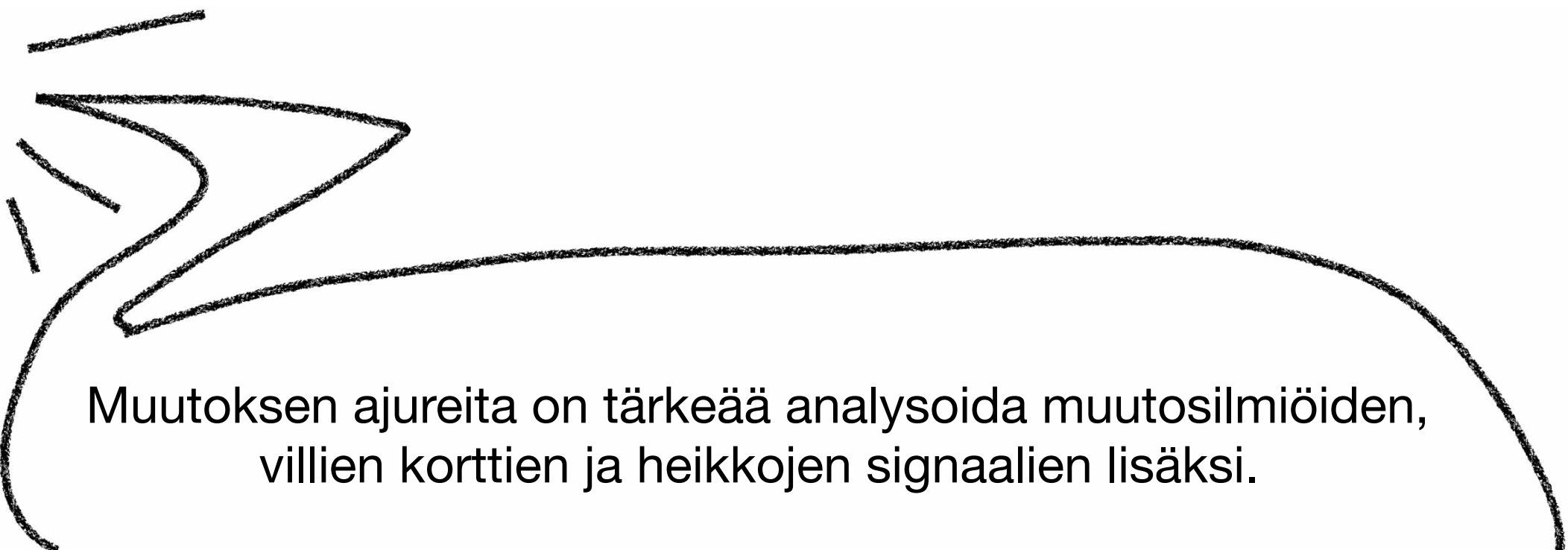
Samat jutut kiertävät kehää, eikä mitään uutta tule esille.
Onko tuttua? Osa samana eri syistä toistuvasta on haitallista, ja jarruttaa dynaamista kehittämistä.

Ryhmätyöt

4) Kuvailkaa **10 muutoksen ajuria** ja analysoikaa niiden vaikutus

- Toimintatapojen kehittämiseen
- Opetuksen suunnitteluun
- Opetusohjelman moduuleiksi
- Osaamistarpeisiin
- Aluekehitykseen

Luetelkaa ja analysoikaa lisäksi esille nousseet **osaamistarpeet**.

Muutoksen ajureita on tärkeää analysoida muutosilmiöiden, villien korttien ja heikkojen signaalien lisäksi.

Ryhmätöyt

5) Analysoikaa Yrjö Myllylän esityksen **heikot signaalit ja muutosilmiöt** (trendit). Listatkaa johtopäätökset.

Kehittäkää tehdyn työn perusteella uusia ideoita:

- Toimintatapojen kehittämiseen
- Koulutusohjelmiksi
- Opetusohjelman moduuleiksi
- Oppiaineiksi
- Aluekehitykseen

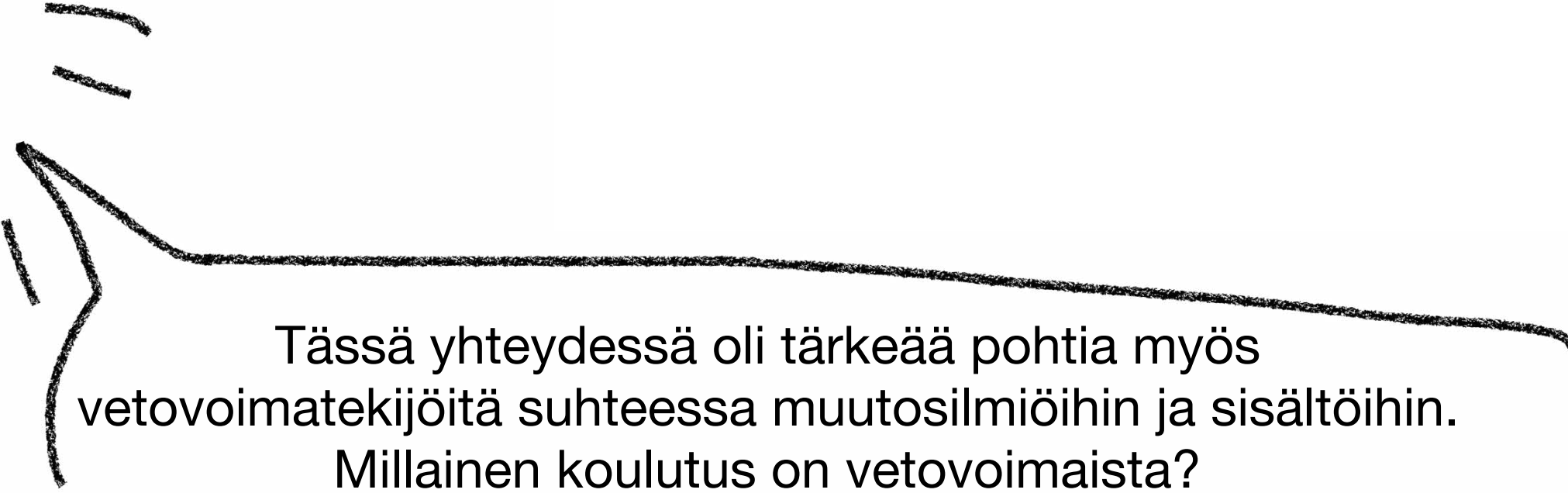
Luetelkaa ja analysoikaa lisäksi esille nousseet **osaamistarpeet**.

Yrjö Myllylän ohjastaman Etiäinen -hankkeen tämänhetkisten tulosten analyysi oli hyvä saada mukaan tehtäviin.

Ryhmätyöt

6) Analysoikaa ryhmälle annetut muutosilmiöt. Luokkaa niiden pohjalta **konsepti ja brändi** uudeksi opetusohjelmaksi. Vastatakaa kysymyksiin: Mitä, miten, miksi, kenelle, keiden kanssa.

Lopuksi luonnostelkaa uuden opetusohjelman sisältö.

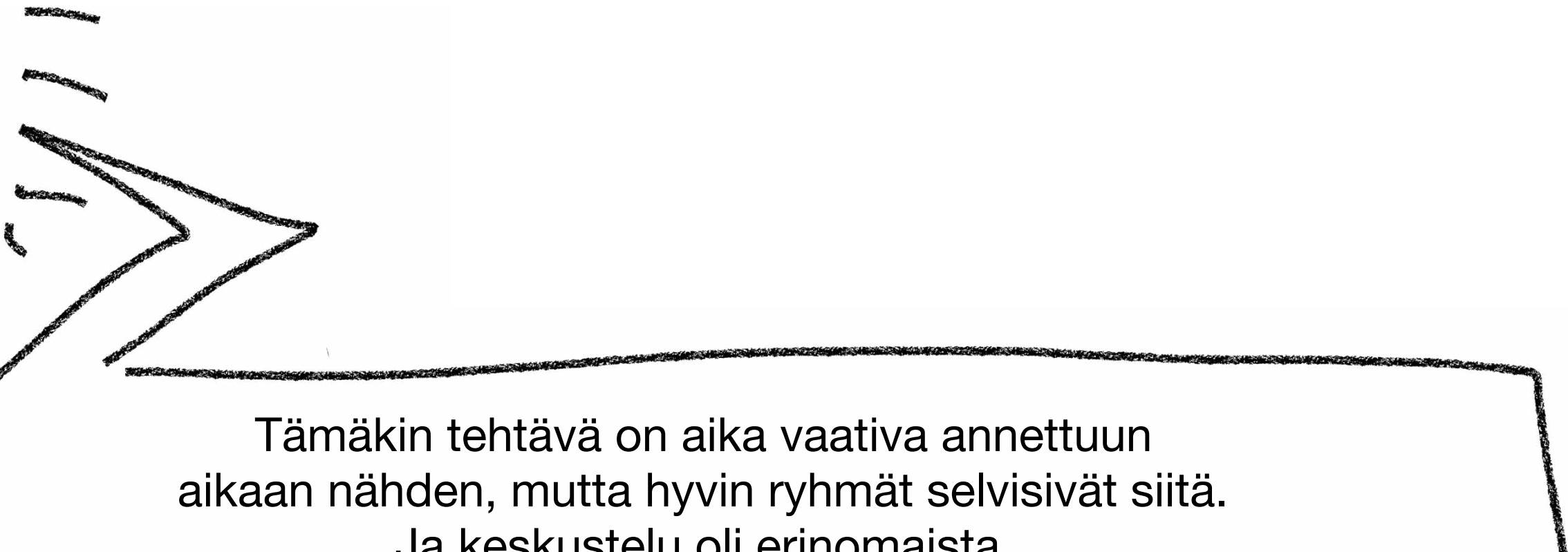
Tässä yhteydessä oli tärkeää pohtia myös
vetovoimatekijöitä suhteessa muutosilmiöihin ja sisältöihin.
Millainen koulutus on vetovoimaista?

Ryhmätö

7-8) Analysoikaa ryhmälle annetut muutosilmiöt: mikä vaikutus niillä on opetuksen kehittämiseen. Listatkaa johtopäätökset. Kehittäkää tehdyn työn perusteella uusia ideoita:

- Toimintatapojen kehittämiseen
- Koulutusohjelmiksi
- Opetusohjelman moduuleiksi
- Oppiaineiksi
- Aluekehitykseen

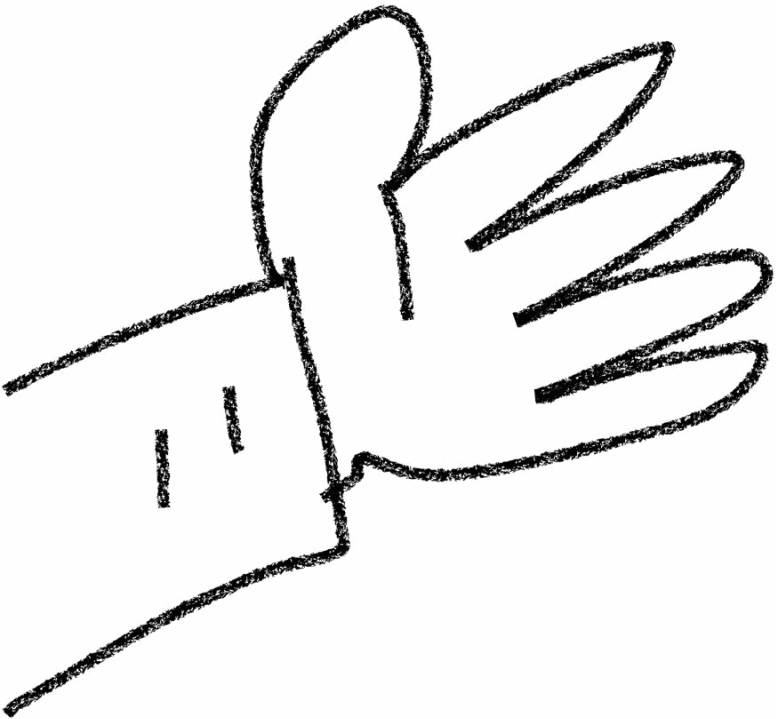
Luetelkaa ja analysoikaa lisäksi esille nousseet osaamistarpeet.

Tämäkin tehtävä on aika vaativa annettuun aikaan nähden, mutta hyvin ryhmät selvisivät siitä. Ja keskustelu oli erinomaista.

Ryhmätyöt

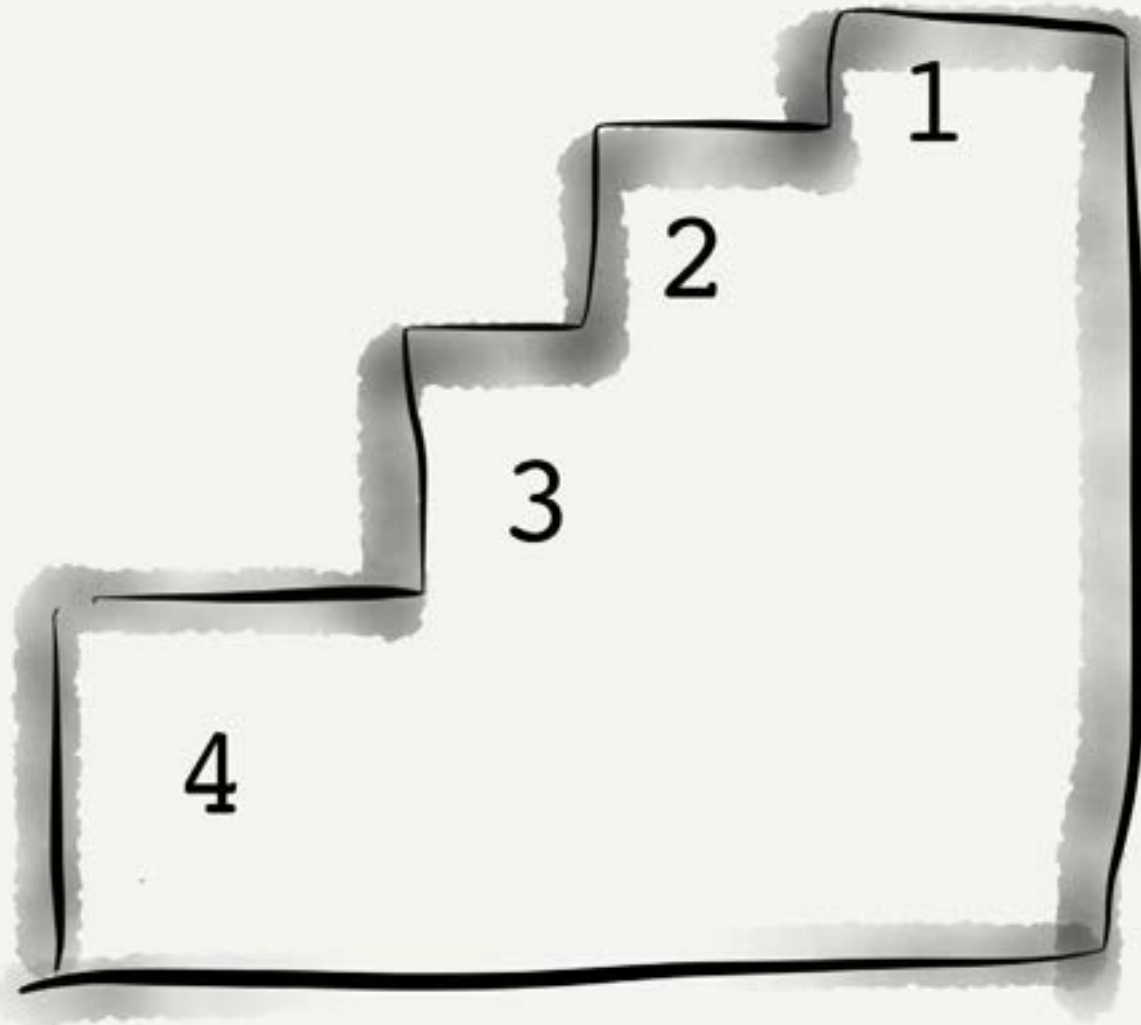
9-10) Analysoikaa ryhmälle annetut muutosilmiöt: mikä vaikutus niillä on opetuksen kehittämiseen. Listatkaa esille nousevat **osaamistarpeet**. Valitkaa niistä keskeisin osaamistarve. Luokaa tehdyn työn perusteella **osaamisen kypsyyskuvaus** aikaisemmin esitetyn portaikko-mallin mukaisesti.

Usein tulevaisuuden ennakkointi jää höttöiseksi yläpilveksi, jos emme yhdistä näkemystä ja ennakkointitietoa käytäntöön. Yksi hyvä tapa on pohtia jonkin osaamisen kypsyyskuvauksen portaatt lisätäksemme yhteistä ymmärrystä.

(R)EVOLUUTIO

2

ESIMERKKI: osaamisen evoluutiokuvauksen kypsyystarkastelussa ensimmäisellä tasolla asiakas voi antaa palautekoneessa hymynaaman. Toisella tasolla hänelle lähetetään kysely. Kolmannella tasolla hän voi osallistua asiakasraatiin. Neljännellä tasolla hänellä on mahdollisuus osallistua palveluiden kehittämiseen jatkuvasti.

Tässä on yksi käytännönläheinen esimerkki,
joka kuvittaa sitä mitä ryhmissä tulisi tehdä.

Ryhmät

1. 15 yhdessä työskentelyn periaatetta ja uutta toimintapaa TOISIN ajateltuna (läpileikkaavana koko XAMK:iin)
2. Viisi **vetovoimaista** koulutusmoduulia kuvattuna keskeisine sisältöineen
3. **Heikot signaalit, villit kortit, disruptiot ja muutosilmiöt** kuvattuna ja analysoituna
4. Viisi uutta **vetovoimaista opetusohjelmaa** kuvattuna keskeisine sisältöineen
5. 10 **strategista linjausta** koulutuksen kehittämiseen

Toisena päivänä 25.1. työskentelimme sitten konkretian parissa. Ryhmätöissä keskityttiin vastaamaan näihin viiteen kysymykseen. Tuloksena viisi vakuuttavaa presentaatiota hienosti esitettynä.

Mistä noi tulokset
löytyvät?

Tulosaineistoja voi kysyä:
yrjo.myllyla@xamk.fi tai
sini.taimela@xamk.fi

Millaista palautetta
annettiin?

Palaute oli erinomaista.
Parannettavaa löydettiin tiloista,
alun puheenvuorojen pituudesta, ja
siitä että olisi voinut paremmin
kertoa mitä jatkoa seuraa.

Oksanen ja innostava
vetäjä!

TOSI INNOSTA-
VAA IDEOIN-
TIA!

PARSON
AJATELTAVAA

LISÄÄ
TÄLLAISTA!

SPONTAANI
KANNUSTAVAA &
HAAVAIN
POSITIVISIA
LÖYDÖKSIÄ JA
MADA KEHTÄÄ
ALUEITA

ni hyvä päivä
paljon tuloksia
konkreettisesti
käsittöön!

- Ryhmien tehtävät
mielenkiintoisia.

Innostava,
osallistava
ote, ajatuk-
sia herättävä

Lisää
aikaa kun
paastun
asiaan ☹️

Tilajärjestely
on ollut oikein
toimiva

JATKOSTA
SOPIMINEN

- HUENNA
TELEMISIÄ
- KOMPANIAN
PÄÄLLIKÖ
JÄMÄKÄ

Oliko Koskisella
vinkkejä jatkoa
varten?

Jep. Hän korosti ennakointi-
ja muutoskyvykkyyden
merkitystä.

Ennakointi- ja muutoskyvykkyys

Voit lukea lisää Jari Koskisen, Jari Kaivo-ojan ja Sam Inkisen artikkelista, miten muutosilmiöt VUCA ja MONUMENTTI vaikuttavat kehittämiseen ja siitä miksi ennakointi- ja muutoskyvykkyys on tärkeää: <https://www.haus.fi/Ajankohtaista/Uutiset/ArticleID/363/Miksi-tarvitsemme-ennakointi-ja-muutoskyvykkytta-Uusi-valmennusohjelma-tarjolla>

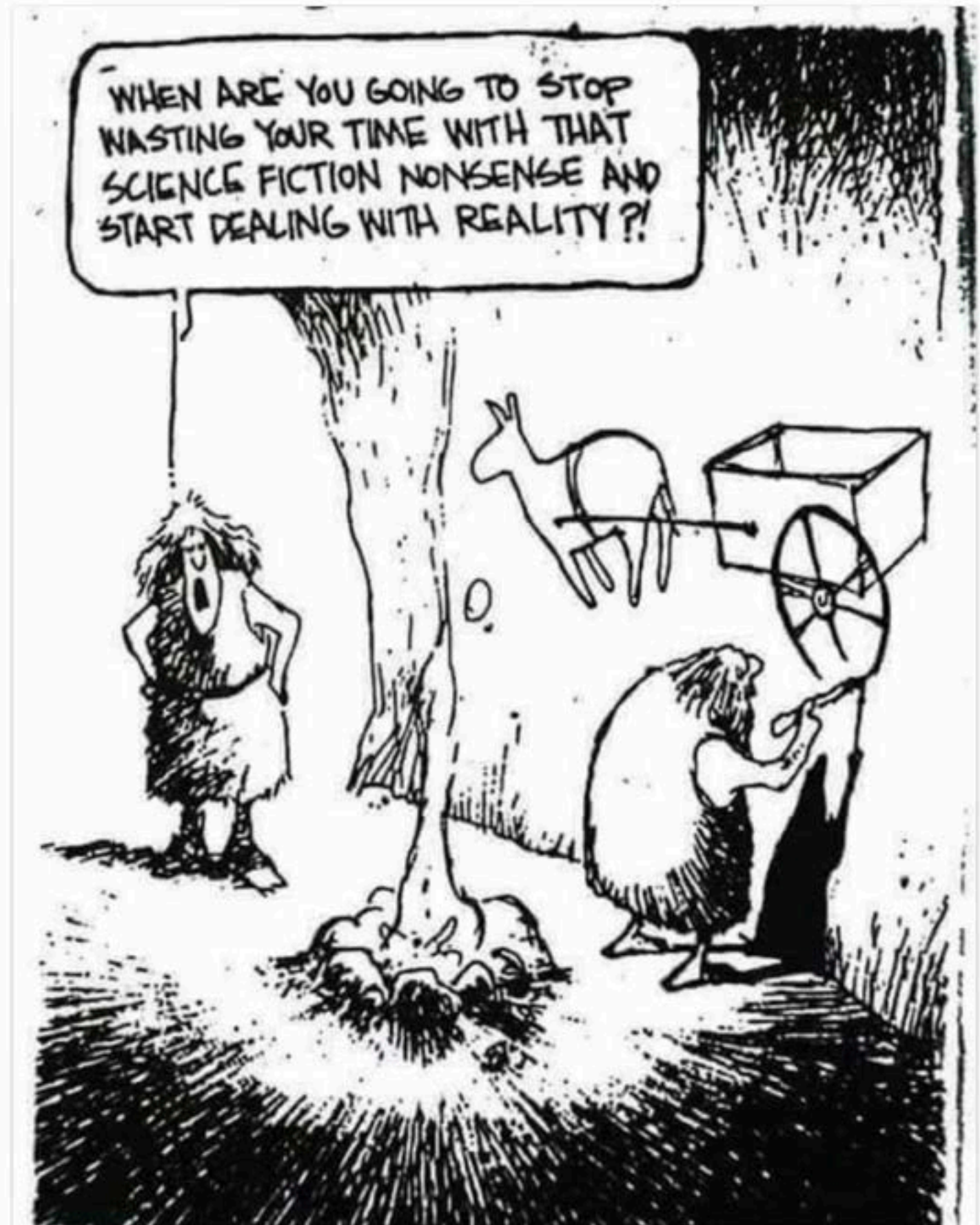

Grindhouse Wetware

18. tammikuuta 2018 · 🌐

This guy gets it.

Lopuksi vielä yksi huomio
siitä, miksi erityisesti
tulevaisuuden luova kuvittelu
on tärkeää tulevaisuuden
systemaattisen
ennakoinnin lisäksi.

Mistä ton
Koskisen saa
kiinni?

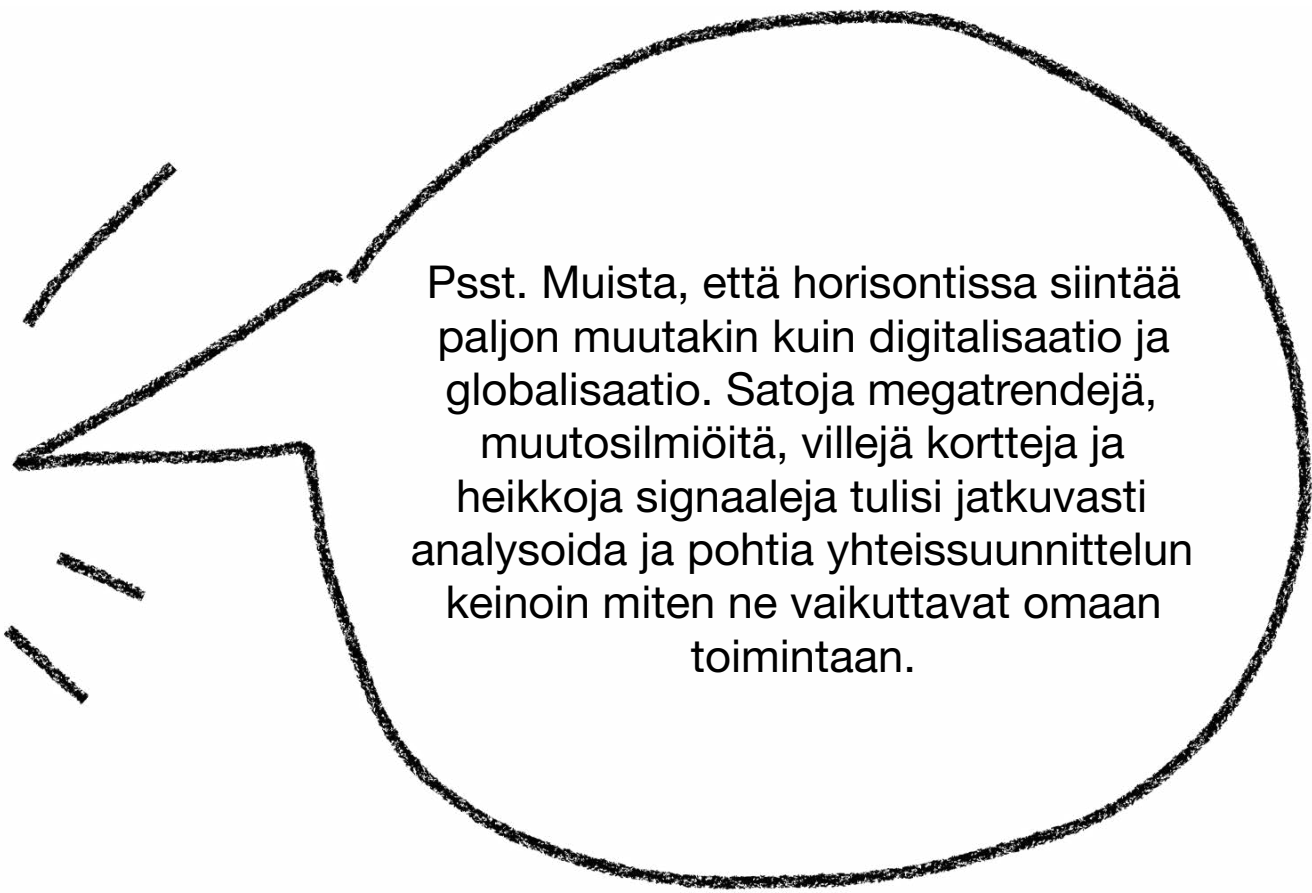
Laitan tähän
yhteystiedot

Jari Koskinen
+358 45 604 9881
jari.koskinen@alternativefutures.fi

Alternative Futures - alternativefutures.fi

Futures Platform - futuresplatform.com

SID Group - sid-group.org

Psst. Muista, että horisontissa siintää
paljon muutakin kuin digitalisaatio ja
globalisaatio. Satoja megatrendejä,
muutosilmiöitä, villejä kortteja ja
heikkoja signaaleja tulisi jatkuvasti
analysoida ja pohtia yhteissuunnittelun
keinoin miten ne vaikuttavat omaan
toimintaan.